

2014 február Interjú

„Az egypólusú kultúrpolitika életképtelen” L. Simon Lászlóval beszélget Nagy József

– *Még ma is ön lehetne a kultuszállamtitkár.*

– Ha?

– *Ha annak idején kicsit visszafogottabban veti magát az ügyekbe. Még 2012 közepén, Balog Zoltán emberi erőforrás miniszterrel szinte egy időben érkezett a tárcához, esélyt kapott, de ahelyett, hogy szép szerényen vitte volna az adminisztrációt, sokat szerepelt, mindenről volt véleménye. Bezzeg az utódja, Halász János csendes férfiú, nem is billeg a széke.*

– Az adott politikai helyzettől függ, milyen mentalitást kíván a kormányzás. Választási, választás előtti évben Halász János módszere a kompatibilisebb, ő ideális parlamenti, azaz politikai államtitkár volt, az ott szerzett rutinja a mai posztján is remekül használható. Réthelyi Miklós helyetteseként profi és naprakész volt, tüchtigén szerepelt a parlamentben, a minisztere helyett is pompásan válaszolt az ellenzéki kérdésekre.

– *Miben hibázott ön államtitkárként?*

– Leginkább abban, hogy nem sikerült optimálisra hangolnom az együttműködést a miniszterrel.

– *Főnökebb akart lenni a főnöknél?*

– Ez így erős.

– *Ma már megfontoltabb lenne?*

– Persze.

– *Annak érdekében, hogy maradhasson államtitkár.*

– Nem. Annak érdekében, hogy tovább dolgozhassak.

– *Mit csinálna másképpen?*

– Balog miniszter úr alatt? Mert nagyon nem mindegy... Balog Zoltán alatt igyekeznék úgy alakítani a területet, hogy a miniszter – keresem a megfelelő kifejezést – az általam fontosnak tartott területeken is minél hangsúlyosabban tudjon megjeleníteni.

– *Ez annyira szép, hogy nem kötök bele.*

– Megköszönöm.

– *Megrázta a leváltása?*

– Nem hagyott hidegen, de méltósággal viseltem. Tíz hónapja, amikor eljöttem a minisztériumból, addigi kritikásaim a túloldalról azt sulykolták belém: ez botrány, nem maradhatsz közöttük, itt a lehetőség, hogy mentsd az arcodat és a lelkedet. Megmosolyogtam őket, mert tudom, ele mi érdekük roncsolni a Fidesz eleven, erős szövetét. Akkor veszítettem volna el az arcomat, ha öt perc hírnévért cserébe árulóvá válok. Rá kell nézni szegény Ángyán Józsefre. Az árulókat használják, aztán eldobják őket. Az árulás, mint a legfőbb bűn, teljes joggal kerül Danténál a tizenkettedik bugyorba.

– *Ángyán tesz az öt perc hírnévre, azt mondja, oligarchákkal közös levegőt szívni az igazi pokol.*

– Ja, persze, „bűn ezek között maradni”. De már bocsánat: én „ezeknek” a része vagyok. Nem állítom, hogy mindenben mindenkiéhez tökéletesen passzol a véleményem, az értékrendem, de egy néppárt már csak ilyen.

– *Maradt, s végül is jól döntött, hiszen a menesztésével nem zárult le a pártkarrierje.*

– Továbbra is tág a mozgásterem, jelentős a súlyom a kultúrpolitikában. Ott igyekszem jól teljesíteni, ahol éppen vagyok.

– *Lesz még önből kulturális államtitkár?*

– A lehető legtöbbet szeretném tenni a kultúra egészségéért. Erre jelenleg a szakterület államtitkári posztja a leghatékonyabb terep. Remélem, ha majd a politikai helyzet hozzám hasonló habitusú személyt kíván, kapok még lehetőséget a miniszterelnöktől. De ha nem, akkor sincs semmi baj, a minisztériumon kívül is van élet, szép családom, jó munkám és sok tervem van.

– *Mindenesetre a mostani pakk sem kicsi: ön az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke, a Nemzeti Kulturális Alap alelnöke, a Várbazár, valamint Fertőd kormánybiztosa. Omnipotens, bárhol bevethető.*

– Tévedés. Nem vagyok jolly joker, nem vagyok politikai államtitkár típus. Kommunikálni tudok, ez igaz, de csak abban bizonyulok meggyőzőnek, amihez értek, ami érdekel, s amiben hiszek. Mondjuk, a magyar színházi rendszer finanszírozásáról bármikor leülök vitatkozni. Szerencsémre az elmúlt években csupa olyan feladattal kínáltak meg, amiben örömet leltem. Az is kétségtelen, ha egyszer valaminek nekiállok, buldogként dolgozom.

– *Tank. Régóta ez a beceneve.*

– Bírom a munkát, az utóbbi tíz hónapra sincs panaszom. Az Országgyűlés kulturális bizottságának elnökeként én kezeltem a holokauszt hetvenedik évfordulójára kiírt, összességében másfél milliárd forintot szétosztó Civil Alap – 2014 pályázatot. Rendkívül kényes, komoly nemzetközi figyelem övezte projekt. Kapásból két tűz közé kerültem: a szélsőjobb zsigerből támadott, a balliberálisok közül pedig többen mély bizalmatlansággal fogadták a jobboldali kormány ezen kezdeményezését. Utóbb aztán számos helyről visszahallottam, hogy mégiscsak elégedettek voltak a lebonyolítással.

– *A Várbazár felújítása is az öné. Annak kapcsán a saját pártjából is fúrták, mondván, miért pont egy vidéki fiú felügyeli a főváros kiemelt építészeti beruházását.*

– Igen, hallottam... Egyetemista koromtól több mint tíz éven át Budapesten éltem, rajongásig szerettem ezt a várost. Az itteni értelmiségi világban izmosodtam, jól ismerem a „terepet”, érzelmileg kötődöm hozzá, éppúgy, mint a családom vidéki közegéhez. Amúgy meg agyamra megy ez az erőltetett főváros-vidék ellentét. Értelmetlen, beteg, káros. Szerintem kifejezetten szerencsés lehet, hogy olyasvalaki felügyeli a Várbazár munkálatait, mintegy madártávlatból tekintve a feladatra, aki a közelében sem volt a régi alkuknak, mutyiknak, rövid távú érdekeknek.

– *A Várbazár tízmilliárdos beruházás. Ön írja alá a papírokat, bár gyanítom, föntről mondják meg, kiknek kell nyerniük a megbízásokat.*

– Szerencsém van, mert úgy örököltém a feladatot, hogy a kivitelezés kilencven százaléka már gazdára talált. Egyébként sem értem, miért feltételezik, hogy mindent fentről mondanak meg az embernek.

– *Tízmilliárdért már lehajol s leszól az is, akinek sok nullához szokott a dereka.*

– Ha stróman kellett volna, nyilván nem engem választanak. Pénzt egyébként nem osztok, arra ügyelek, hogy minden a vállalt időre, megfelelő minőségben készüljön el. Ez a helyzet Fertőddel is. Már a Nemzeti Kulturális Alapból is segítettém az elődömet, Zumbok Ferencet, egyebek mellett abban, hogy visszaszerezzük a kastélyból egykor elhurcolt, aztán mindenféle nyugati régiségboltban felbukkanó bútorokat. A felújítás második szakasza megkezdődött, s hamarosan önálló költségvetési szervé válik Eszterháza. Hatalmas lehetőség. A fertődi kultúrtáj magyarországi részén ma legföljebb két napot tud tartalmasan eltölteni a turista, aztán viszi át a pénzét az osztrák oldalra. Ez hamarosan másként lesz.

– *A Nemzeti Kulturális Alap alelnökeként ön másik tízmilliárd forintnak is az ura.*

– A költségvetés egészéhez viszonyítva nem olyan sok az a pénz, de ha onnan nézem, hogy a kulturális életben gyakorlatilag nincs olyan szereplő, akivel az NKA-nak ne lenne élő kapcsolata, akkor mégiscsak ez ma a magyar kultúra legfontosabb mecénás intézménye.

– *Ön már államtitkár korában mindent megmozgatott, hogy maga alá húzza a szervezetet.*

– Már előtte kinevezett Réthelyi Miklós elnöknek, államtitkárként azért lettem alelnök, mert Balog miniszter úr magánál akarta tartani az elnöki jogköröket.

– *Ahogy említettük, a tárcánál nem passzoltak egymáshoz Balog Zoltánnal. Az NKA-nál beszél az ön munkájába?*

– Balog Zoltánnak van nyolc államtitkársága plusz számos háttérintézménye, így az NKA-ban csupán a legfontosabb kérdésekben nyilvánul meg. Ezzel együtt szinte hetente egyeztetünk, hiszen ő szentesíti a döntéseket. Az ötöslojtó-bevételünk negyede a miniszteri keret, abban maga határoz, engem nem von be.

– *Ön tudja, mit akar a Fidesz a kultúrától?*

– Ez milyen kérdés?

– *Jogos. Van legfőbb politikai utasítás kultuszépítésre?*

– Messziről kezdem a választ. Két Klebelsberg-szobrot is avattam a közelmúltban. Ezekre az eseményekre készülve sok mindent újraolvastam tőle, róla, így ismét meggyőződhettem arról, hogy a húszas években rendkívül átgondolt oktatás- és kultúrpolitika, valamint kultuszépítés zaj-

lott Magyarországon. Ami kiváló gyógyírral szolgált az első világháború és Trianon ejtette sebekre.

– *Lett is belőle pompás irredentizmus, csudás csatlakozás a második világégéshez, nyilas fi-náléval.*

– Ahhoz Klebelsbergnek semmi köze, ő ugyanis a harmincas évek elején meghalt.

– *Azért kérdem ezt a kultuszépítést, mert sokan a Horthy-éra árvalányhajás reinkarnációját látják az Orbán-rendszerben.*

– Butaság. Felszólaltam nemrég egy Gombos Gyuláról tartott konferencián. Ezért egyébként jó pár nagyokos megrótt, mondván, mit keres az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke egy szélsőjobbos miniszterelnökkel foglalkozó rendezvényen. Aztán elcsöndesedtek, amikor jeleztem, hogy a politikus Gömbös nem keverendő össze a kiváló népi íróval, Gombossal. Na, szóval, a beszédemben idéztem Gombosnak a Horthy-rendszerrel foglalkozó sorait például a választójog korlátozásáról, a műveltségi cenzusról, valamint bizonyos választókerületekben a nyílt szavazás bevezetéséről. És bár az a rendszer demokratikusabb volt, mint a kor legtöbb nyugati szisztémája, cseppben a tengerként világosan mutatja, hogy egy mai modern konzervatív párt-nak artikulálatlanul nem lehet az előképe a Horthy-korszak, s ennek részeként természetesen a bethleni politika sem.

– *Bethlen mégis szobrot kapott önöktől, októberben avatták a Várban.*

– Szerintem ez vállalható, Bethlen jó miniszterelnök volt, de ez nem jelenti azt, hogy az önképünk az övére hajaz.

– *Hanem mit jelent?*

– Egyebek mellett azt, hogy nagyra becsüljük, hogy Klebelsberggel az oldalán ötezer népisko-lát építtetett, így küzdve – Klebelsberget idézve – „kulturális demokráciával a politikai demokrá-cióért”. Bethlenék számos alkalommal kifejtették, már csak azért is muszáj emelni az általános néprétegek műveltségét, hogy képesek legyenek ellenállni a politikai szélsőségeknek.

– *Nem jött be. És mostanság is egyre több a turul, a Trianon-émlékmű, tele az ország rovás-írásos helységnévtáblával. Még a Kossuth tér is az 1944. március előtti arcát kapja vissza.*

– Gyönyörű, méltóságteljes lesz a Kossuth tér.

– *Benne a progresszívnek egyáltalán nem mondható Tisza István szobrával.*

– Az a tér egyetlen komolyabb vitát kiváltó eleme.

– *Épp elég. Tisza ütközése Adyval legendás. Tisza a maradi, Ady a nyugatos.*

– Az Ady–Tisza-ellentét gyakorlatilag leképezi az első világháborúba való sodródás polémia-ját. Szokás mindenben Adynak adni igazat, de javasolom az ítélkezőknek, olvassák el Klebelsbergnek a Magyar Történelmi Társulat 1920-as közgyűlésén tartott elnöki megnyitóbe-szédét, vagy a debreceni Tisza-szobor avatásán mondott beszédét 1926-ból, és megértik, ez az ügy sem fekete-fehér, Ady több kérdésben tévedett. Én új szobrot nem emelnék Tiszának, míg a régi visszaállítása szerintem helyénvaló. De ebből a legkevésbé sem következik, hogy az ő neve hívószó a mai progresszív konzervatívok számára.

– *Hagyjuk Tiszát. Mi a helyzet a Trianon-émlékművekkel? Meg a turulokkal. Ön is jelen volt, amikor a miniszterelnök Ópusztaszeren avatott egy nagy famadarat.*

– Ami most történik, annak a felmutatása, hogy bonyolult nemzeti hagyományrendszerünkben igenis van helye a traumákra történő emlékezésnek, és ősi gyökereink, mitológiánk is megőrkítésre méltó. De eszünkben sincs ebből egy a korunkhoz nem illeszkedő társadalomképet levezetni. Ostobaság azt állítani, hogy a turulszobrok állítói lelkük mélyén egy avított társadalomkép hívei, örökösei.

– *Komolyan mondja, hogy nyugatos, modern országot akar a Fidesz? Vagy Orbán már nem megváltoztatni akarja, ami van, hanem inkább mindenki mást bedarálva az élére áll Horthy és Kádár nemzetének?*

– Szerintem nem kérdéses a párt és az ország Nyugat-orientáltsága. Célunk a korszerű, előre mutató, keresztényszociális és kereszténydemokrata eszméken nyugvó politika.

– *Válaszoljuk meg az alapkérdést: zajlik most kultuszépítés?*

– Bizonyos értelemben zajlik.

– *Önnek is van ebben feladata?*

– Van. Például a Vár felújításával azt üzenjük: e szimbolikus tér igenis jelentőséggel bír számunkra. Ami, ismétlem, nem jelent visszafordulást sem a múlt századhoz, sem a korábbi időkhez. Csupán egészségesen viszonyulunk a saját történelmünkhöz. S ebben az is benne van, hogy a dicsőséges időszakokra szívesebben emlékezünk, mint a kudarcokra, ami természetes énvédő mechanizmus. Ugyanakkor egy sor dolgról diszkréten hallgatnak a kritikaink, például hogy a miniszterelnök személyes támogatásával Robert Capa központ jött létre Budapesten. Ebben az esetben is csak az Ernst Múzeum elvesztéséről szólt a fáma.

– *Az eldőlt végre, hol lesz a múzeumi negyed?*

– Ha minden igaz, akkor a Városligetben... De most hadd kérdezzek én is. Miért kell mindig mindent szembeállítani? Minden oldalról támadnak minket. A parlament kulturális bizottságában a holokauszt-évforduló kapcsán otrombán a torkomnak eső, műveletlen szélsőjobboldali képviselőnek mondtam a minap, hogy minden egyes kijelentésével, ami Trianont szembeállítja a holokauszttal, az egész nemzetnek árt. Ugyanis a trianoni veszteség éppúgy a magyar zsidók vesztesége, mint a magyar keresztényeké. Miképpen a holokauszt is a teljes magyar nemzet vesztesége. E kettős tragédiából politikai tőkét kovácsolni alávalóság.

– *Ne hígítsuk, kérem, novákelődökkel ezt a beszélgetést. Inkább arra menjünk tovább, hogy mi a Fidesz terve a kortárs képzőművészettel.*

– A lehetőségeinkhez mérten támogatjuk.

– *Ehhez képest a modern képzőművészet legfőbb kiállítóhelyét, a Műcsarnokot minap írárták az őskonzervatív MDF-esek vezette, Fekete György elnökölte Magyar Művészeti Akadémiára.*

– Most akkor kortárs vagy modern? Vagy inkább avantgárd? Netán progresszív? Nem mind-egy.

– *Melyik legyen?*

– A 2012-ben megjelent Szubjektív ikonosztáz című könyvem előszavát egy barátom, Gulyás Gábor, a Műcsarnok igazgatója írta...

– *Volt igazgatója. Fekete rúgta ki.*

– A kötet megjelenése idején még Gulyás volt az igazgató, Fekete György pedig nem rúgta ki.

– *Menesztette.*

– Gulyás a könyvem előszavában ezt írta: „A mai avantgárd művészet már nem hirdetheti az eredetnélküliség eszméjét – radikális konvencióellenessége, illúzióellenessége rendre párhuzamokat kínál a múzeumokban rögzült kánon elhíresült alkotásaival. Könnyen belátható, hogy az avantgárd halott.” Ezzel így egyet is értek. De Gulyásnak abban is igaza van, hogy „az avantgárd végső soron magatartás, s mint ilyen, mindig aktuális”. Mondom ezt úgy, hogy én is avantgárd íróként indultam, és egy sor olyan alkotásom van, amelyet az engem támogató választók közül többen elutasítanak.

– *Idézhetünk a verseiből, de előbb varrjuk el a műcsarnokos szálát. Kiindulópontként maradjunk hát abban, hogy a Műcsarnok a kortárs alkotók legfőbb kiállítóhelye.*

– Rendben, de azért azt tisztázzuk, hogy a kortárs, a modern és az avantgárd egyáltalán nem szinonim fogalmak. A Műcsarnok esetében a kortárs szó használata a helyes, méghozzá kaszáki értelemben: „Éljünk a mi időnkben!” Ez alapján a kortárs a mai kor eszközeivel, a mai kor nyelvén korunk problémáiról képes a jövő számára is érvényesen megfogalmazni valamit.

– *Fekete György és társasága alkalmas a kortárs művészet műcsarnoki kapuőre szerepre?*

– Számos érvényes és értékes életművel rendelkező személy ül a Magyar Művészeti Akadémiában. Mélységesen nem értek egyet azzal, és sértőnek tartom azt a beállítást, miszerint az MMA retrográd vén bolondok gyülekezete.

– *Én nem mondtam ilyet.*

– Mondta más.

– *A Magyar Művészeti Akadémiában „csak az lehet tag, akinek a nemzettudata a munkájában is megnyilvánul” – így tartja Fekete György. Ön szerint ez korszerű alapállás?*

– A nemzethez tartozás mindenütt a világon közösség-szervező erő, vagyis Fekete mondata nem illegitim, önmagában nem korszerűtlen, nem következik belőle semmiféle árvalányhajas dolog. A brit nagykövetségen pár hete a szélsőségekről vitatkoztam a szocialista Hiller István-nal, a PM-es Szabó Tímeával és Mikecz Péter helyettes államtitkárral. Amikor a nemzeti identitás kifejezése került szóba, a műsorvezető Mészáros Antónia a csuklómon lévő nemzetiszín szilikon karkötőre bökve megkérdezte, miért dörgölöm mások orra alá az identitásomat. Én pedig igyekeztem elmagyarázni, hogy a felvetése értelmezhetetlen. Azzal is baj van, ha valaki Dávid-csillagot vagy keresztet akaszt a nyakába? Mi a probléma a piros-fehér-zöld karkötővel?

– *Az vele a probléma, hogy néhány választási kampánnyal ezelőtt a Fidesz kisajátította és pártjelvénné degradálta a kokárdát, s vele minden piros-fehér-zöld jelvényt, kitézőt, karkötőt, műtyűt.*

– A szocialista pártelnök, Mesterházy Attila csuklóján is piros-fehér-zöld fonott szalag lifeg.

– Van ott MSZP-s szilikon is. Ő így tiltakozik a kisajátítás ellen. Ám ha ma a villamoson nemzetiszín szilikont látunk egy kapaszkodó kézen, biztosak lehetünk benne, hogy harcos fideszesben, esetleg radikális ifjúban folytatódik az a végtag. De térjünk vissza a feketei defenícióra. Amivel, mint megtudtuk, önmagában semmi baj. Csakhogy a jelzett kritériumot személyesen Fekete értelmezi az MMA élén, és jár el szellemében. Az a Fekete, akinek még a Fidesz kinevezte Gulyás Gábor sem volt elég nemzeti a Múcsarnok élén. Emlékezetes: onnan a konfliktus, hogy egy Gulyás által megálmódott Makovecz-kiállítást Fekete nem talált elég heroizálónak.

– Tényleg ennyit kell nekünk Fekete Györgyön lamentálnunk?

– Fekete szinte a semmiből a magyar kulturális vezetés egyik fő alakja lett.

– Túloz.

– Orbán alatt „kettős hatalom” alakult ki a magyar kultúrában. Egyetért?

– Nem alakult ki kettős hatalom.

– Létezik a hagyományos miniszteriális rendszer a Nemzeti Kulturális Alappal az oldalán, és létezik ez az Antall-kormány idején alakult maszek társaság, ami hosszú Csipkerózsika-álmom után váratlanul az orbáni gránitalkotmányba szervült, miniszterelnöki hátszéllel magához ragadta a Magyar Tudományos Akadémiához tartozó Széchenyi Művészeti Akadémia jogosítványait, „nemzeti elkötelezettség” alapján oszt tagságot s vele állami forrásból származó apánázst a művészvilágban. Ráadásul kapott néhány állami ingatlant, köztük a Múcsarnokot. Mi ez, ha nem kulturális kettős hatalom?

– A magyar művésztársadalom lehetőséget kapott arra, hogy legyen egy köztestülete, ami kellő közforrással erősítve képes önállóan, hosszú távon ellátni bizonyos, az állam által is helyeselt feladatokat.

– Nem a magyar művésztársadalomé, hanem egy erősen pártos társaságé e kegy.

– A testület elnökét jelen pillanatban Fekete Györgynek hívják. Lehet, hogy húsz év múlva nem ő lesz az elnök.

– És? A kettős hatalom ez esetben sem változik. A Magyar Művészeti Akadémia irányultsága nem lesz más, hiszen Fekete és csapata válogatja össze a tagságot, s ha Fekete nyugálományba vonul, az utódját ez a tagság választja majd. Következésképpen a Múcsarnok gazdája és kapuőre, a magyar képzőművészek kétharmados alkotmány által védett első számú finanszírozója megmarad vérkonzervatívnak az idők végezetéig, de legalábbis egy balos két-harmadig. Ez nem korrekt.

– Semmi sem tart az idők végezetéig, a kommunizmus is összeomlott. Ha valaki azt hiszi, hogy a huszonegyedik században uralkodóvá tehető egyetlen értékrend akár a művészetben, akár másutt, az nem érti a világot, s lehetetlenre vállalkozik. Ma öt perc alatt mém lehet az emberből. Elképesztő tempóban alakul át a nyilvánosság szerkezete, logikája, melyben az egypólusú kultúrpolitika életképtelen. Ez még akkor is igaz, ha az állam bizonyos ügyeket, irányvonalat hangsúlyosan támogat. Egyébként nem voltam elégedett a Múcsarnokkal, az elmúlt húsz évben most először, a Gulyás-érában láttam fantáziát a vezetés koncepciójában.

– Mégsem tudta megvédeni Gulyást. Amúgy a kultúrafinanszírozásban működik az annak

idején Szőcs kitalálta 3F?

– Az micsoda?

– *Finanszírozandó, felejthető, felejtendő.*

– Ja, igen... Szerintem, ami érték, támogatni kell, függetlenül attól, hogy találkozik-e a döntéshozó személyes ízlésével. Megjegyzem, Klebelsberg és Hóman Bálint is így gondolkodott.

– *A Fidesz-kormány a neki tetsző művészetet, művészeket támogatja pénzzel, kitüntetéssel, pozícióval. És ugyanez teszi a sajtóban is.*

– Mondjon rá példát!

– *A Múcsarnok az MMA-s vonalé, kiveséztük. A médiában még brutálisabb a váltás. Ott a rendszerváltás óta működött a sokat és joggal átkozott hetven-harminc: az aktuális kormánnyal szimpatizáló sajtót rendre kitömte hirdetésekkel az állam meg az államközeli cégek serege, de azért a túloldalnak is jutott annyi, hogy éhen ne haljon. A 2010-es kétharmad ezt az alkut is fölülírta, ma minden reklám- és támogatási pénz jobbra megy.*

– Markánsan el kell választani bizonyos gazdasági érdekeket a kultúra és a sajtó organikus működésétől.

– *Értsük ezt úgy, hogy nem azért tol az állam pénzt a jobbos lapokba, hogy befolyásolja a közvéleményt, hanem az „üzlet” miatt?*

– Én ezt nem mondtam, de értheti így is. Joga van szabadon értelmezni a kijelentéseimet.

– *Vagyis nem a lap az érdekes, hanem az, hogy minél több csatornán lehessen hizlalni a baráti vállalkozókat.*

– Ez már egészen sajátos értelmezés. Inkább úgy igaz, hogy a Fidesz közelében is találni vállalkozókat, akik a két évtizedes tapasztalataik alapján alkotnak véleményt a médiáról. Meglehet, közülük néhányan olyan terekben gondolkodnak, amelyek elfoglalása a kilencvenes években valóban stratégiai diadalnak számított volna. Ma viszont legfőljebb pirruszi győzelmet hozhatnak, hiszen rohamosan csökken a hagyományos sajtó szerepe. A hozzánk kötődő Nagyítás című kulturális lap is megbukott, bezárt. Pedig már az indulásnál szoltam, hogy ne papíralapú médiumot csináljanak, hanem egy profi netes felületre fordítsák a pénzt. Hozhatom a saját példámam? Nyolcéves korom óta olvasom a sajtót. Először a Dörmögő Dömötörre beszéltem rá a szüleimet, negyedikes általános iskolás koromban pedig már négy lapot járattak kifejezetten nekem édesapámék, köztük a ma már megmosolyogtató, Iránytű című úttörőújságot. Egyetemista koromban négy napilapot dobott be hozzám a postás – a Magyar Nemzetet, a Napi Magyarországot, a Népszabadságot és a Fejér Megyei Hírlapot –, továbbá négy hetilapot és számos irodalmi periodikát. Aztán magam alapítottam másokat szemlélő irodalmi magazint, és onnantól minden hónapban több tucat további újságot néztem át. Most viszont ott tartok, hogy idén január elsejével lemondtam az utolsó nyomtatott terméket, a Fejér Megyei Hírlapot, amit az elmúlt pár évben is csupán mélységes hagyománytiszteletből járattam.

– *Mi következik ebből?*

– Az, hogy el lehet foglalni a sajtót, de semmi értelme. Egyre többen kizárólag a netről tájékozódnak, a legnagyobb lapokat is többen olvassák online, mint papíron. Én is abba a csoportba

tartozom, amelynek tagjai naponta tízszer is megnézik okostelefonjukon a kedvenc internetes oldalait. Ráadásul tíz cikkből nyolcat úgy olvasok el, hogy a Facebookon ajánlotta valamelyik ismerősöm. Jelenleg a hatalom részese vagyok, így könnyen használhatnám a saját céljaimra azon mechanizmusokat, csatornákat, amelyekről ön beszél, mégsem teszem. Hanem inkább blogot írok, és hivatalos Facebook-oldalt töltök. Ez nem szerep, nem azért csinálom, hogy demonstráljam az online szféra mindenekfelettségét, hanem mert tudom, hogy ez a jövő. És mert tudom, hogy a számomra elérendő politikai célközönség is így közelíthető meg.

– *Világos, a net szabad felület, de ott sem mindegy, hogy kétfős szerkesztőség készít lapot három lelkesen éhező külsőssel, nulla hirdetéssel, némi Soros-pénzzel infúziózva, vagy harminc belső gyártja a híreket, és minden kattintásra jut három kormányzati hurrá-reklám. Nem kicsit lejt a pálya.*

– Szerintem nincs törekvés a kultúra s benne a sajtó egyirányúvá szűkítésére, de ha lenne is, nem lenne olyan egyszerű ügy, mint ahogy ön vázolja. Már csak azért sem, mert a Fidesz rettenően ösztetett szervezet. És ebben a néppárti struktúrában, beleértve a háttérzást és a holdudvart is, azoknak a progresszíven gondolkodó konzervatívoknak is megvan a helyük, akik közé én is tartozom.

Kapcsolódó írások:

1. **„Nagyon nagy változások jöhetnek nagyon rövid idő alatt” – Lendvai Ildikóval és Majtényi Lászlóval beszélget Pikó András** – Egyre többeknek az a véleménye – és ha jól...
2. **James Bond Polgári Kör – Szigetvári Viktorral beszélget Nagy József** – Újabbán ismét Bajnainak dolgozik. Dolgozna Mesterháznak vagy Gyurcsánynak is?...
3. **„Kinyitom nekik a világot” – Andy Vajnával beszélget Nagy József** – A saját életét mikor filmesíti meg? – Unalmas lenne...
4. **„De megesik, hogy a sárkány sár formájában jelenik meg” – Szőcs Gézával beszélget Nagy József** – Azt nyilatkozta még augusztusban, hogy napló készül államtitkári munkájáról....
5. **„A keksz olykor csodát tesz” – Rogán Antallal beszélget Nagy József** – Megvan még a kantáros nadrágja? – Sosem volt nekem...

Cimkék: **L. Simon László**, **Nagy József**